

Workshop: *Bibliologie și patrimoniu cultural național: cercetare – valorificare – perspective*, CNCIS 733/2006-2008

Organizat de Catedra de Istorie de la Facultatea de Istorie și Filologie a Universității „1 Decembrie 1918”, între 23-25 octombrie 2008, la Biblioteca Universității – Sala periodicelor, Workshop-ul a încercat – și a reușit, din multe puncte de vedere – să ilustreze stadiul actual al preocupărilor științifice în sfera bibliologiei și a patrimoniului cultural național, din perspectiva trinomului *cercetare – valorificare – perspective*. Manifestarea a debutat, alert, conform inspiratului program alcătuit, printr-o binevenită *Prezentare de carte*, ocazie cu care au fost lansate, în fața cititorilor, mai multe cărți de profil, între care câteva se datorează unor cadre didactice, doctoranzi ș.a. de la „Alma Mater Apulensis”: Samuil Micu Clain, *Loghica*. Ediție îngrijită și studiu introductiv: Mihai Alin Gherman (conf. univ. dr. Laura Stanciu); *Transilvania*, nr. 2/2008 (prof. univ. dr. Iacob Mârza); Gabriela Mircea, *Tipografia din Blaj între anii 1747-1830* (prof. univ. dr. Cornel Tatai Baltă); Doina Florea, Maura Giura, Silviu Borș, *Carte de patrimoniu – vector cultural* (dr. Gabriela Mircea); Florin Bogdan, Elena Mihu, *500 de ani de tipar românesc (1508-2008). Catalog de expoziție* (prof. univ. dr. Eva Mârza).

După vernisarea expoziției *Repere bibliofile din patrimoniul Muzeului albainian (secolele XVII-XIX). La 500 de ani de la introducerea tiparului în România*, la Muzeul Național din Alba Iulia, care a fost realizată și prezentată de prof. Doina Dreghiciu, dr. Gabriela Mircea și masterand Diana Ciugudean, s-au desfășurat, efectiv, lucrările workshop-ului. Și-au expus interesante și percutante puncte de vedere, în prima secțiune, moderată de dr. Constantin Ittu: Eva Mârza (Alba Iulia), *Proiect CNCIS 733/2006-2008*; Gabriela Žibritová (Bratislava), *Donă cărți slovace unicate în biblioteci transilvane*; Olga Șerbănescu, Gabriela Zsigmond (Sibiu), *Detalii despre câteva lucrări de excepție din patrimoniul Bibliotecii Brukenthal aparținând secolelor XV-XVIII*; Anca Opaît (Cluj-Napoca), *Manuscrise slave din Biblioteca Academiei din Cluj-Napoca*; Constantin Ittu (Sibiu), *Cartea românească veche, sursă de informație heraldică*; Elena Damian (Cluj-Napoca), *Théodore de Bèze în colecțiile Bibliotecii academice clujene (ediții din secolul al XVI-lea)*; Bogdan Andriescu (Sibiu), *Imagini ale morții și ale Judecării de Apoi în cartea românească și străină veche (secolele XVI-XVII)*; Mihai Alin Gherman (Alba Iulia), *Textele lui Dosoftei. Cronologie. Tipologie*; Marin Sâmbrian-Toma (Craiova), *Cartea veche de istorie în Craiova între 1791-1828*.

A doua secțiune a Workshop-ului, moderată de conf. univ. dr. Olimpia Mitric, a inclus următoarele comunicări: Andreea Mârza (Cluj-Napoca), *Prezența gramaticilor de limbă latină tipărite în Transilvania până la 1800 în biblioteci clujene*; Olimpia Mitric (Suceava), *Contribuția Bucovinei istorice la valorificarea științifică a cărții vechi*; Elena Mihu (Târgu Mureș), *Cartea românească veche pe valea Mureșului superior*; Carmina Maior, Olga Șerbănescu (Sibiu), *Patrimoniul de carte de cult în biserici și colecții particulare din Mărginimea Sibiului*; Silviu Borș (Sibiu), *Cartea românească veche în Biblioteca Centrală a Asociațiunii. Preocupări de constituire a colecției până la 1950*; Igor Cereteu (Chișinău), *Prezențe bibliofile râmnicene în Basarabia*; Gabriela Mircea, Ioan Mircea (Alba Iulia), *Biserici și cărți românești vechi din Țara Făgărașului (I). O evaluare sintetică*.

Conf. Univ. Dr. Laura Stanciu a moderat următoarea secțiune a manifestării, unde au fost audiate comunicările: Ioan Oros (Zalău), *Addenda la o expoziție – circulația*

*Liturghierului în Sălaj*, Laura Stanciu (Alba Iulia), *Pionierii Blajului (1747-1754)*; Iacob Mârza (Alba Iulia), „*Ad fontes*”! *Apelul istoricului Zenovie Păclișanu la cartea românească veche*; Daniel Dumitran (Alba Iulia), *Despre geneza și semnificațiile unei cărți „netrebnice”, atribuite lui Samuil Micu: «Theologia dogmatică și moralicească despre Taine»*; Florin Bogdan (Alba Iulia), *Preocupări ale protopopului Petru Maior pentru înzestrarea bisericilor cu cărți necesare săvârșirii serviciului religios*; Maria Basarab (Deva), *Circulare „Bobb-iene”. Tipărituri bibliofile*; Doina Dregheciu, Gabriela Mircea (Alba Iulia), *Bibliile de la Blaj (1795), în arealul actualului județ Alba. Repertoriu numeric și circulație*; Anca Elisabeta Tatay (Cluj-Napoca), *Două cărți ilustrate cu xilografuri apărute la Buda în 1816: «Strastnic» și «Triod»*.

În fine, ultima secțiune a Workshop-ului, moderată de Dr. Ana Maria Roman-Negoi, a propus alte interesante comunicări: Marina Avram (Alba Iulia), *Restaurarea unei tipărituri: «Canon Missae Pontificalis», Veneția, 1731*; Maria Bozan (Sibiu), *Comentariu privind notele de călătorie publicate în 1862 de Franz Binder, călător și colecționar în Orient și Africa*; Constantin Mălinaș (Oradea), *Reașezarea etapelor în bibliografia românească retrospectivă*; Oana Andreia Sâmbrian-Toma (Craiova), *Cărți spaniole în spațiul românesc din secolul XVIII*; Ana Maria Roman-Negoi (Alba Iulia), *Noi tendințe în cercetarea istorică: digitalizarea patrimoniului cultural*; Iuliana Wainberg (Alba Iulia), *Informații prezente în prefețele și epilogurile tipăriturilor românești din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Tipologizare*; Teodora Ancuteu (Alba Iulia), *Însemnările marginale – percepție și metodă de lucru*.

Într-o perioadă în care Zeița Clio și domeniul activității pe care-l patronează se află, pe mai departe, „sub semnul interogației” – ca să apelăm la titlul unei provocatoare cărți datorate Profesorului Al. Zub, problemele de formă și de fond ridicate de comunicările prezentate în cadrul Workshop-ului de la Universitatea bălgrădeană, sub titlul *Bibliologie și patrimoniu cultural național: cercetare – valorificare – perspective*, CNCSIS 733/2006-2008, îndeamnă – negreșit – la meditație. Comunicările și autorii lor au dovedit convingător, de cele mai multe ori, deși sub aspect metodologic s-au observat accente tradiționaliste și anumite clișee, sursele inepuizabile de cercetare și valorificare pe care le oferă, chiar și în mileniul 3, cartea românească și străină veche, manuscrisă și tipărită, dincolo de anumite aniversări culturale care se perpetuează, pe plan național, de câteva decenii. Interpretate din perspectiva statutului „de vehicule privilegiate ale ideilor”, ca să preluăm una din sintagmele școlii franceze (François Furet), care a făcut epocă pe plan european, cărțile au îndeplinit, indiscutabil, un rost cardinal în istoria culturii scrise a continentului, recte în modernizarea societății, de la invenția lui Johannes Gutenberg ori de la momentul Macarie – Asta ca să nu uităm unde suntem! – până astăzi. Căci, în ultimă instanță, *cartea înseamnă putere*! Și din acest punct de vedere, modelul românesc pentru secolele XVII-XVIII – inclusiv cel ilustrat de oficinele de la Bălgrad și Blaj, ca să rămânem la două posibile instanțe culturale –, care nu putea face excepție de la ansamblul fenomenului civilizației Europei, pledează suficient de convingător pentru *raportul carte – putere*.

Iacob Mârza